PATVIRTINTA
UAB FMĮ „Orion Securities“ valdybos
2026-11-16 sprendimu Nr. 2026/11/16

UAB FMĮ „ORION SECURITIES“ KLIENTAMS PRIKLAUSANČIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ IR PINIGINIŲ LĖŠŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMO PRIEMONĖS

Klientų finansinių priemonių ir piniginių lėšų apskaitą UAB FMĮ „Orion Securities“ (toliau – Tarpininkas) vykdo vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais, Lietuvos banko valdybos nutarimais, kitais taikytinais teisės aktais (įskaitant Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymą, 2016 m. balandžio 7 d. Komisijos deleguotąją direktyvą (ES) 2017/593, Lietuvos banko valdybos 2018 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 03-111 patvirtintas Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo ir investicinių paslaugų teikimo taisykles ir 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 909/2014 (toliau – CSDR)), Nasdaq CSD SE vertybinių popierių ir piniginių lėšų apskaitą reglamentuojančiomis tvarkomis bei UAB FMĮ „Orion Securities“ vidaus dokumentais, taip pat su klientu sudarytos Investicinių paslaugų teikimo sutarties (toliau – Sutartis) nuostatomis.

Tarpininkas, saugodamas klientų finansines priemones ir pinigines lėšas, siekia:

- Užtikrinti, kad naudojama apskaitos sistema leistų bet kuriuo metu nedelsiant atskirti konkretaus kliento turtą nuo kitų klientų turto ir nuo Tarpininko turto;
- Užtikrinti, kad įrašai būtų daromi ir apskaita vedama užtikrinant jų tikslumą;
- Reguliariai vykdyti Tarpininko daromų įrašų ir tvarkomos apskaitos sutikrinimą su trečiųjų asmenų, pas kuriuos laikomas klientų turtas, daromais įrašais ir tvarkoma apskaita;
- Imtis reikalingų veiksmų, kad klientų finansinės priemonės, saugomos pas trečiąjį asmenį, būtų atskirtos nuo Tarpininko finansinių priemonių ir nuo tam trečiajam asmeniui priklausančių finansinių priemonių naudojant atskirai identifikuotas sąskaitas trečiojo asmens apskaitoje ar kitas lygiavertes priemones;
- Imtis reikalingų veiksmų, kad klientų lėšos banke ar kitoje finansų įstaigoje, saugomos sąskaitose, atskirtose nuo sąskaitų, kuriose saugomos Tarpininko lėšos;
- Imtis tinkamų organizacinių priemonių, skirtų sumažinti klientų turto ar su juo susijusių teisių praradimo ar sumažėjimo riziką, kylančią dėl neteisėto turto panaudojimo, apgaulės, sukčiavimo, netinkamo administravimo, nepakankamo informacijos saugojimo ar kitokio aplaidumo;
- Paskirti vieną pakankamos kompetencijos ir įgaliojimų turintį Tarpininko darbuotoją, atsakingą už Tarpininko pareigų, susijusių su klientų finansinių priemonių ir piniginių lėšų apsauga, vykdymą;
- Užtikrinti, kad Tarpininko išorės auditorius ne rečiau kaip kartą per metus pateiktų Lietuvos bankui ataskaitą apie Tarpininko taikomų klientų turto apsaugos priemonių tinkamumą.

Finansinių priemonių saugojimas

Tarpininkas saugo klientų finansines priemones taip, kad būtų apsaugota klientų nuosavybės teisė, ypač Tarpininko nemokumo atveju. Tarpininkas savo apskaitoje atskirai apskaito savo ir kiekvieno kliento finansines priemones: kiekvienam klientui atidaroma asmeninė finansinių priemonių sąskaita, kurioje matyti, kiek ir kokių finansinių priemonių priklauso būtent tam klientui. Kai klientų finansinės priemonės saugomos pas kitus saugotojus, Tarpininkas siekia, kad jos būtų apskaitomos atskirai nuo Tarpininkui priklausančių finansinių priemonių.

Lietuvos emitentų finansinės priemonės

Lietuvos emitentų finansinės priemonės saugomos depozitoriume Nasdaq CSD SE. Klientas gali pasirinkti vieną iš dviejų saugojimo būdų:

- **Bendroji klientų sąskaita.** Visų klientų finansinės priemonės Nasdaq CSD SE laikomos vienoje Tarpininko vardu atidarytoje klientų sąskaitoje, atskirai nuo Tarpininkui priklausančių finansinių priemonių. Šis būdas taikomas, jei klientas nepasirenka kitaip. Depozitoriumas mato tik bendrą klientų finansinių priemonių kiekį, o kiek jų priklauso kiekvienam klientui, nustatoma pagal Tarpininko apskaitą. Tarpininko bankroto atveju klientų finansinės priemonės nėra Tarpininko turtas ir negali būti panaudotos Tarpininko skoloms padengti. Vis dėlto jų perdavimas klientams gali užtrukti, o jei bendrojoje sąskaitoje trūktų finansinių priemonių (pvz., dėl apskaitos klaidos), trūkumas galėtų paliesti visus šios sąskaitos klientus.

- **Atskira kliento sąskaita.** Nasdaq CSD SE kliento vardu atidaroma atskira sąskaita, kurioje laikomos tik to kliento finansinės priemonės, o kliento duomenys žinomi pačiam depozitoriumui. Tarpininko bankroto atveju klientas ir jo finansinės priemonės nustatomi tiesiogiai pagal depozitoriumo duomenis, todėl šis būdas suteikia aukštesnį apsaugos lygį. Vis dėlto atskira

kliento sąskaita gali būti skirta tik finansinių priemonių saugojimui, todėl klientas gali negalėti per ją prekiauti finansinėmis priemonėmis – norint jas parduoti, gali tekti pirma perkelti jas į bendrąją klientų sąskaitą.

Abiem atvejais Tarpininkui bankrutavus Nasdaq CSD SE perima informaciją apie klientus ir jiems priklausančias finansines priemones ir ją saugo, kol klientų sąskaitos perduodamos kitam tarpininkui. Šiuo laikotarpiu klientas laikinai gali negalėti disponuoti savo finansinėmis priemonėmis. Jei bankrutuotų Lietuvoje įsteigtas finansinių priemonių saugotojas, Tarpininko klientai turi teisę atsiimti savo finansines priemones kaip tikrieji jų savininkai.

Norėdamas pasirinkti atskirą kliento sąskaitą, klientas turi apie tai pranešti Tarpininkui. Kliento turto saugojimo atskiroje sąskaitoje kaina yra nurodyta Tarpininko paslaugų įkainiuose, skelbiamuose interneto svetainėje www.orion.lt.

Užsienio finansinės priemonės

Užsienio emitentų finansinės priemonės, taip pat Lietuvos emitentų finansinės priemonės, kuriomis prekiaujama užsienio rinkose, saugomos per užsienio bankus ar depozitoriumus (toliau – FP saugotojai). Paprastai jos laikomos FP saugotojo atidarytose Tarpininko klientų bendrosiose sąskaitose, atskirai nuo Tarpininko turto, o kiekvienam klientui priklausantis kiekis apskaitomas jo asmeninėje sąskaitoje Tarpininko apskaitoje. Šių finansinių priemonių suteikiamas teises (pvz., balsuoti ar gauti dividendus) klientas gali įgyvendinti tik per Tarpininką.

Saugant finansines priemones užsienyje, klientas turėtų žinoti šias rizikas:

- FP saugotojui ir klientų sąskaitoms taikoma užsienio valstybės teisė, kuri gali suteikti kitokią apsaugą nei Lietuvos teisė, įskaitant FP saugotojo bankroto atvejį;
- kai kuriose šalyse dėl vietos teisės ar praktikos klientų finansinių priemonių negalima atskirti nuo Tarpininko, kitų jo klientų ar paties FP saugotojo turto. Tokiu atveju į jas gali būti nukreiptas išieškojimas pagal FP saugotojo, Tarpininko ar kitų klientų skolas, ir klientas gali šias finansines priemones prarasti;
- FP saugotojas ar jo pasitelktas subsaugotojas gali turėti teisę sulaikyti finansines priemones ar jas panaudoti savo reikalavimams patenkinti. Tokias teises dėl reikalavimų, nesusijusių su klientu ar jam teikiamomis paslaugomis, Tarpininkas pripažįsta tik tada, kai to reikalauja vietos teisė, ir imasi visų protingų priemonių klientų teisėms apsaugoti.

Tarpininkas nesaugo klientų finansinių priemonių šalyje, kurioje finansinių priemonių saugojimas kito asmens sąskaita nėra reguliuojamas, išskyrus atvejus, kai to reikia dėl pačių finansinių priemonių ar teikiamų paslaugų pobūdžio arba kai to raštu paprašo profesionalusis klientas.

Kada klientų finansinės priemonės gali būti panaudotos

Klientų finansinės priemonės gali būti laikomos pas Tarpininko pasitelktus trečiuosius asmenis (pvz., brokerius), kai to reikia vykdant klientų pavedimus, taip pat kai jos pateikiamos kaip užtikrinimas (garantinė įmoka, angl. margin). Tokiais atvejais, pvz., smarkiai svyruojant kainoms prekiaujant su svertu ar klientui nevykdant savo įsipareigojimų, trečiasis asmuo gali jas nedelsdamas parduoti ar kitaip panaudoti įsipareigojimams įvykdyti, iš anksto neįspėjęs Tarpininko ar kliento, todėl klientas gali šias finansines priemones prarasti.

Jei klientas nevykdo įsipareigojimų Tarpininkui ir jo sąskaitoje nepakanka pinigų, Tarpininkas sutartyse su klientu nustatyta tvarka gali parduoti dalį kliento finansinių priemonių ir gautomis lėšomis padengti kliento skolą, nepriklausomai nuo to, ar finansinės priemonės buvo įkeistos. Įkeistos finansinės priemonės ir toliau priklauso klientui, tačiau kol įkeitimas galioja, klientas negali jų parduoti ar kitaip perleisti be Tarpininko sutikimo. Be to, Tarpininkas ir FP saugotojai gali iš kliento finansinių priemonių išskaičiuoti mokesčius už paslaugas, įskaitant saugojimą, todėl kliento turtas gali sumažėti.

Naudojimasis klientų finansinėmis priemonėmis

Tarpininkas nenaudoja klientų finansinių priemonių savo ar kitų klientų naudai (pvz., jų neskolina ir nesudaro su jomis vertybinių popierių finansavimo sandorių), išskyrus atvejus, kai klientas iš anksto aiškiai sutiko su konkrečiomis tokio naudojimo sąlygomis. Neprofesionalusis klientas tokį sutikimą turi patvirtinti parašu ar kitu lygiaverčiu būdu. Jei kliento finansinės priemonės saugomos bendrojoje klientų sąskaitoje, jomis gali būti naudojamasi tik tada, kai sutikimą davė visi tos sąskaitos klientai arba kai Tarpininkas turi sistemas, užtikrinančias, kad naudojamos tik sutikimą davusių klientų finansinės priemonės.

Piniginių lėšų saugojimas

Tarpininkas, Lietuvoje saugodamas klientams priklausančias pinigines lėšas, imasi priemonių, užtikrinančių klientų nuosavybės teisės apsaugą ir užkertančių kelią neteisėtam naudojimuisi klientams priklausančiomis piniginėmis lėšomis. Klientų piniginės lėšos, perduotos Tarpininkui finansinėms priemonėms pirkti, ir klientų piniginės lėšos, pardavus klientui priklausančias finansines priemones, yra kliento nuosavybė, į kurią negali būti nukreiptas išieškojimas pagal Tarpininko prievoles, išskyrus kai tokios piniginės lėšos pateikiamos Tarpininkui ir/ar trečiajam asmeniui, kuris teikia atitinkamas paslaugas, kaip tinkamo prievolių vykdymo užtikrinimas.

Tarpininkas, gavęs iš klientų pinigines lėšas, jas nedelsdamas perveda į vieną ar kelias sąskaitas, atidarytas vienoje ar keliose iš šių įstaigų:

- Lietuvos banke;
- Lietuvos Respublikoje ar kitoje valstybėje narėje licencijuotoje kredito įstaigoje;
- trečiojoje šalyje licencijuotame banke.

Konkretaus kliento piniginės lėšos gali būti laikomos pas vieną ar kelis Tarpininko patvirtintus piniginių lėšų saugotojus atidarytose sąskaitose. Klientai nėra atskirai informuojami pas kokį ir kokia dalis Tarpininkui perduotų jų piniginių lėšų yra saugoma pas konkretų piniginių lėšų saugotoją. Tarpininkas sprendimą dėl piniginių lėšų ar jų dalies saugojimo pas konkretų piniginių lėšų saugotoją priima savo nuožiūra – jokie atskiri kliento sutikimai ar patvirtinimai nėra reikalingi. Vadovaujantis Sutartimi, palūkanos už klientams priklausančias pinigines lėšas, laikomas kredito įstaigose, klientams nemokamos – jos tenka Tarpininkui ir laikomos papildomu atlyginimu už teikiamas paslaugas.

Visais atvejais Tarpininkas pasirinks piniginių lėšų saugotoją iš viešai skelbiamų patvirtintų piniginių lėšų saugotojų. Piniginių lėšų saugotojai yra parenkami ir tvirtinami įvertinus kitos sandorio šalies riziką. Tarpininkas sieks parinkti patikimus piniginių lėšų saugotojus, tačiau visais atvejais piniginių lėšų saugotojų bankroto riziką prisiima Tarpininko klientai.

Siekiant identifikuoti, kiek kliento piniginių lėšų konkrečios dienos pabaigoje saugojo kiekvienas piniginių lėšų saugotojas, Tarpininkas veda vidinę Tarpininko klientų piniginių lėšų apskaitą.
Saugant kliento pinigines lėšas trečiojoje šalyje licencijuotame banke:

- jos gali būti laikomos banko atidarytoje bendrojoje Tarpininko klientų sąskaitoje, kas reiškia, kad tokios kliento piniginės lėšos gali būti saugomos kartu su Tarpininko kitų klientų piniginėmis lėšomis;
- sąskaitoms, kuriose saugomos klientų piniginės lėšos, gali būti taikoma kita nei Lietuvos Respublikos teisė, dėl ko gali keistis klientui priklausančių piniginių lėšų suteikiamos teisės;
- bankas, saugantis kliento pinigines lėšas, gali panaudoti tokias pinigines lėšas reikalavimams, susijusiems su mokesčiais už suteiktas turto saugojimo paslaugas, įskaitymui, dėl ko klientų turtas gali sumažėti;
- bankas gali turėti prievolių įvykdymo užtikrinimo, turto sulaikymo arba priešpriešinių reikalavimų įskaitymo teises piniginių lėšų atžvilgiu.

Tarpininkas klientams priklausančias pinigines lėšas Lietuvos Respublikoje veikiančiose kredito įstaigose saugo patikėjimo pagrindais Tarpininko vardu atidarytose sąskaitose, atskirai nuo Tarpininko nuosavų lėšų, ir siekia, kad sutartyje su banku būtų nurodyta, kad šioje banko sąskaitoje bus saugomos Tarpininko klientų lėšos. Tarpininkas, pervesdamas klientų lėšas į banke esančią Tarpininko sąskaitą, atidarytą Tarpininko vardu, bet klientų naudai, veikia kaip klientų patikėtinis. Tarpininkui, kaip patikėtiniui, tvarkant kliento (patikėtojo) turtą, galioja turto atskirumo principas ir nuostatos, kad patikėjimo teise perduoto turto savininku ir toliau lieka patikėtojas (klientas).

Tačiau tarp kredito įstaigos ir Tarpininko klientų patikėjimo teisiniai santykiai nesusiklosto, todėl Tarpininko klientų lėšų teisinis statusas iš esmės nesiskiria nuo kredito įstaigai banko sąskaitos sutarties pagrindu perduotų lėšų teisinio statuso. Taigi Tarpininko klientų naudai atidaryta sąskaita kredito įstaigoje laikoma įprasta banko sąskaita, kurioje esančiomis piniginėmis lėšomis bankas turi teisę disponuoti. Atitinkamai, Tarpininko klientai, kai Tarpininkas perveda jų pinigines lėšas į Tarpininko sąskaitą, kuri atidaryta klientų naudai bet kuriame banke, nebetenka nuosavybės teisės į tas pinigines lėšas, tačiau įgyja reikalavimo teisę į kredito įstaigą dėl atitinkamos lėšų sumos grąžinimo. Kredito įstaigos bankroto atveju Tarpininko klientų piniginės lėšos įskaitomos į bendrą kredito įstaigos turto masę, iš kurios tenkinami visų kredito įstaigos kreditorių (įskaitant ir Tarpininko klientų, kurie pripažįstami kredito įstaigos kreditoriais) reikalavimai įstatymo nustatyta tvarka ir eiliškumu. Tai reiškia, kad visos atitinkamame kredito įstaigoje laikomos klientų piniginės lėšos

atitinkamo kredito įstaigos bankroto atveju gali būti prarastos. Kredito įstaigų, įsteigtų pagal kitos valstybės teisę, bankroto pasekmės Tarpininko klientų piniginių lėšų apsaugos atžvilgiu yra reglamentuojamos atitinkamos valstybės teisės ir jos taikymo praktikos.

Klientų piniginės lėšos gali būti pervedamos ir kitiems nei aukščiau išvardyti subjektams (pvz. kitoms finansų maklerio įmonėms) tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, kai tai yra reikalinga Tarpininko investicinių paslaugų teikimui (prekybai finansinėmis priemonėmis).

Kai kliento piniginės lėšos yra pateikiamos Tarpininkui kaip užtikrinimas, iš kliento (ar bendrosios klientų) sąskaitos jos yra pervedamos į sutartyje su klientu nurodytą užtikrinimo sąskaitą ir laikomos įkeistomis Tarpininko naudai – kaip finansinis užstatas pagal finansinio užtikrinimo susitarimą, sudarytą su Klientu. Klientas negali disponuoti užtikrinimo sąskaitoje esančiu turtu be Tarpininko sutikimo, o Tarpininkas šį turtą realizuoja tik kliento įsipareigojimų nevykdymo atveju sutartyse su klientu nustatyta tvarka. Jei užtikrinimo vertė tampa nepakankama, Tarpininkas gali pareikalauti užtikrinimą papildyti (angl. margin call), o klientui to laiku nepadarius – priverstinai užbaigti dalį ar visus kliento sandorius dėl išvestinių finansinių priemonių ir realizuoti užtikrinimą. Tokios kaip užtikrinimas klientų pateikiamos piniginės lėšos taip pat gali būti Tarpininko pervedamos ir laikomos pas trečiuosius asmenis tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, įskaitant ir tai, kad jos gali būti pateikiamos tokiems tretiesiems asmenims kaip užtikrinimas. Tokiais atvejais Tarpininkui ar tretiesiems asmenims kaip užtikrinimas (įskaitant garantines įmokas (angl. *margin*), kai tokių reikalaujama prekiaujant tam tikromis finansinėmis priemonėmis) pateiktos piniginės lėšos: (i) gali būti prarastos visa apimtimi, priklausomai nuo kliento sandorio finansinio rezultato; (ii) gali būti realizuojamos (įskaitant perėmimą Tarpininko ar trečiojo asmens nuosavybėn) Tarpininkui ar trečiajam asmeniui taikytinų teisės aktų ar galiojančių sutarčių nustatyta tvarka, dėl ko klientas tokių piniginių lėšų nebeatgautų. Tarpininkas sutartyse su klientu nustatyta tvarka turi teisę nukreipti savo reikalavimus klientui į pinigines lėšas tiek tais atvejais, kai jos pateikiamos Tarpininkui kaip užtikrinimas, tiek tais atvejais, kai jos nėra pateikiamos kaip užtikrinimas, tačiau klientas nevykdo įsipareigojimų Tarpininkui.

Finansinių priemonių ir piniginių lėšų saugotojų pasirinkimas

Siekdamas užtikrinti klientams priklausančių finansinių priemonių ir joms įsigyti skirtų ar jas pardavus gautų piniginių lėšų saugumą, Tarpininkas saugotojus renkasi profesionaliai, rūpestingai ir kruopščiai, atsižvelgdamas į jų patirtį bei reputaciją rinkoje, Lietuvos ir užsienio šalies teisės aktų reikalavimus ir rinkos praktiką. Siekiant užtikrinti klientų teises, saugotojų tinkamumas bei patikimumas reguliariai peržiūrimas.

Saugotojais siekiama pasirinkti tik tokius trečiuosius asmenis, kurie gali užtikrinti (jei to neužtikrina pats Tarpininkas), kad klientų finansinės priemonės ir piniginės lėšos, skirtos joms įsigyti ar gautos jas pardavus, bus atskirtos nuo Tarpininko ir nuo pasirinkto Lietuvos ar užsienio saugotojo asmeninių bei kitų jo klientų finansinių priemonių bei piniginių lėšų, skirtų joms įsigyti ar gautų jas pardavus, sąskaitų.

Tarpininkui perduotas klientų turtas saugomas pas vieną iš trečiųjų asmenų, nurodytų sąraše, patalpintame Tarpininko internetinėje svetainėje www.orion.lt.

Informacija apie indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimą

Tarpininkas yra Lietuvos Respublikos įsipareigojimų investuotojams draudimo sistemos dalyvis. Įsipareigojimus investuotojams Lietuvos Respublikos indėlių ir įsipareigojimų investuotojams draudimo įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis draudžia viešoji įstaiga „Indėlių ir investicijų draudimas“ (www.iidraudimas.lt). Išsami informacija apie įsipareigojimų investuotojams draudimo apsaugą pateikiama Tarpininko interneto svetainėje www.orion.lt.

Tais atvejais, kai klientų piniginės lėšos ir / arba finansinės priemonės yra saugomos pas trečiuosius asmenis ne Lietuvos Respublikoje, vadovaujantis taikytina teise klientų turtui gali būti taikomas kitoks investuotojų apsaugos režimas arba jis gali būti netaikomas, atsižvelgiant į trečiųjų asmenų ir/ar kompetentingų institucijų nustatytus bendrųjų sąskaitų traktavimo ypatumus.